

УДК 339.98 — 339.96

Н. В. Резнікова,

д. е. н., доцент, професор кафедри світового господарства та міжнародних економічних відносин, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

О. А. Іващенко,

к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, Національна академія статистики, обліку і аудиту

ПРОБЛЕМА РЕІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ НЕОЗАЛЕЖНОСТІ: НОВІ ВИКЛИКИ ГЛОБАЛЬНОМУ РЕГУЛЮВАННЮ

N. Reznikova,

Doctor of Economics, Professor at the Chair of World Economy and International Economic Relations of Institute of International Relations Taras Shevchenko National University of Kyiv

O. Ivashchenko,

PhD (Econ.), Associate Professor of the Department of management of foreign trade activities of National Academy of statistics, accounting and audit

PROBLEM OF RE-INSTITUTIONALIZATION OF THE GLOBAL ECONOMY IN THE NEO-DEPENDENCE CONTEXT: NEW CHALLENGES TO THE GLOBAL REGULATION

У статті досліджено проблему реінституціоналізації світової економіки в умовах незалежності. Окреслено нові виклики глобальному регулюванню. Наведено суб'єктну диспозицію глобального управління та виокремлено види недержавних структур, що спричиняють вплив на продукування правил глобального співіснування. Проаналізовано вплив G20 на формування порядку денного для досягнення стійкого інклюзивного зростання. Запропоновано шляхи розв'язання суперечностей незалежності з позицій реінституціоналізації глобального економічного управління.

The problem of re-institutionalization of the global economy in the neo-dependence context is studied. New challenges to the global regulation are outlined. The subject disposition of the global governance is shown; a typology of non-government entities with impact on generation of rules for global coexistence is given. The impact of G20 on making up the agenda for the sustained inclusive growth is analyzed. Ways to resolve contradictions of neo-dependence from the perspective of re-institutionalization of the global economic governance are proposed.

Ключові слова: незалежність, Група Двадцяти, глобальне управління, реінституціоналізація, економічний ріст.

Key words: neo-dependence, G20, global governance, re-institutionalization, economic growth.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

За сучасних умов традиційна дилема економічного регулювання "більше держави або більше ринку" перетворилась в анахронізм. Ефективне регулювання глобальних ринків за своєю сутністю не може бути поставлене в обов'язок жодній з держав. "Нова норма" формує запит на механізми співробітництва державних й недержавних суб'єктів як на рівні глобальному, так і регіональному.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Н. Рубіні, І. Бреммер і Д. Бакус досліджували домінуючі глобального співіснування крізь призму викликів "нової норми", що уособилась у кризі регулювання та неспроможності світової економіки зростати високими темпами. В дослідницький ракурс Д.В. Дрезнера потрапили

проблеми регулювання глобалізації, а рішення накопичених проблем автор вбачає в зростанні ролі неурядових організацій. А. Реза та С. Саркер запропонували альтернативні пояснення уповільнення темпів економічного росту в розвинених країнах, зазначивши, що такий стан речей є новою реальністю. Виклики глобальному управлінню в працях Ч. Кіндлебергера пояснюються настанням синдрому "іншого часу" ("this-time-is-different" syndrome), що візуалізувалися внаслідок фінансової кризи 2008 року.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Мета статті полягає у розкритті глобальних ризиків, що закладатимуть підвалини трансформації відносин незалежності в бік реінституціоналізації світової економіки, що продукуватиме нові виклики глобальному регулюванню.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Неозалежність демонструє новітній парадокс, коли жодна з держав не здатна взяти на себе відповідальність

за забезпечення суспільних благ, необхідних для впорядкованого функціонування і збереження стабільності глобальної економіки та здійснення дієвого контролю над міжнародними інститутами, яким поставлено в обов'язок підтримувати відкритість торговельної системи, зберігати стійкість валютної системи, забезпечувати належне функціонування світових фінансових ринків.

Як справедливо акцентує Г. Колодко [1, с. 13], на початку XXI ст. світова економіка вступила в складний, турбулентний період еволюції. Саме в останні роки минулого — перші роки нового століття різко загострилось протиріччя між космополітизмом капіталу і суверенітетом національної держави як форми організації суспільства, між процесами глобалізації, в основі якої лежить лібералізація самих різних форм соціального й економічного діалогу, їх гармонізація й уніфікація, і політичною владою, все ще сконцентрованою на рівні держави. Зруйнувався баланс між традиційними державними інститутами прийняття рішень і новими центрами, що контролюють необхідні для їхньої реалізації ресурси і економічні процеси. Однак необхідність наднаціонального регулювання поки ігнорується егоїзмами національних держав.

Ресурсно-технологічні, економіко-географічні, соціокультурні, інституційні, а також фактори економічної політики рекомбінують наявні й потенційні конкурентні переваги країн, візуалізуючи потребу в переосмисленні ролі держави у стимулюванні економічної активності та в реконфігурації існуючої інституційної надбудови. В термінах Г. Колодко [1, с. 172], неминучою в результаті глобалізації стане реінституціоналізація світової економіки — розробка нових, раціональних в світовому масштабі принципів функціонування або нового прагматичного економічного порядку. Зміна ваги кожного з п'яти факторів при визначенні домінант економічного росту залежно від належності країн до групи розвинених чи тих, що розвиваються, а також перегляд їх змістовних складових, виступають іманентною рисою "нової норми".

Сучасна економічна наука невіддільна від такого феномена, як інституційний вакуум. Інституційний вакуум — це відсутність у цих просторово-часових координатах тих гравців і тих необхідних "правил гри", які забезпечують поступальний розвиток суспільного ладу. Інституційний вакуум нерідко ототожнюють з інституційним хаосом як співіснуванням старих і нових правил і норм господарювання в перехідних економіках, що видається не зовсім неправомірним.

На переконання Н. Рубіні, ми більше не живемо у світі "Великої двадцятки", хоча Група Двадцяти продовжує позиціонувати себе як головного актора регулювання міжнародних економічних відносин. Ця трансформація відбулася після того, як зменшилася гострота останньої фінансової кризи, і виявилися несумісні політичні та економічні цінності країн. На сьогодні у США не вистачає потенціалу для того, щоб лишатися головним постачальником світових суспільних благ. Європа зайнята порятунком євросони. Японію повністю поглинули її власні складні внутрішньополітичні та економічні проблеми. Сьогодні у цих країн нема ні часу, ні ресурсів, ні внутрішньополітичного капіталу, щоб стати новими міжнародними центрами сили. Китай також не бажає брати на себе тягар відповідальності світового лідера.

Окрім того, неможливо дати відповідь на міжнародні виклики сьогодення без прямої участі країн, що стрімко розвиваються, таких, як Бразилія та Індія, які, однак, зайняті проблемами внутрішнього розвитку і не поспішають шукати рішення для актуальних світових проблем.

Сьогодні, як справедливо вказують Н. Рубіні, І. Бреммер і Д. Бакус [11; 12], ми живемо у світі "Великого нуля", у якому жодна окремо взята країна чи група країн не має ні політико-економічних важелів, ні волі, щоб вирішувати значимі міжнародні проблеми. В результаті цього на міжнародній арені будуть посилюватися конфлікти з таких надважливих питань, як макроекономічна координація на глобальному рівні, реформа фінансового регулювання, торговельна політики та зміна клімату.

Саме поняття "глобалізації" слід позбавити фаталістичного навантаження, інакше кажучи, його трактування як певних фатальних тенденцій, яким немає жодної альтернативи, що несуть в собі приреченість для слабо-розвинених країн. Світ глобалізується швидше як об'єкт, тобто об'єктивно нарощуються глобальні проблеми, котрі в методологічному плані виступають як загальнопланетарні, розв'язання яких вимагає планетарних зусиль. У світі створюється єдиний простір взаємодії, структура якого дає змогу генерувати сигнали з однієї частини світу та передавати їх на іншу, що впливає на геостратегію та на поведінку різних міжнародних суб'єктів.

У зазначеному об'єктивному сенсі світ справді глобальний. Але якщо розглядати його з точки зору суб'єкта, а саме здатності та готовності народів реально відгукуватися спільними стратегіями на глобальні проблеми, реально кооперуватись, утворювати певні асоціації в цій загальноглобальній ситуації, з цієї точки зору світ лишається парціальним. Проблема полягає в тому, що внаслідок застарілих традицій та амбіцій держав, об'єктивна глобальність і незмінно існуюча суб'єктивна парціальність, невміння людства виступати як єдиний планетарний суб'єкт стають однією із найзагрозливіших дисгармоній сучасності. А тому в довгостроковому прогнозі ми маємо справу з відсутністю альтернативи співіснуванню та нарощуванню здатності окремих держав кооперуватися перед загрозами глобальних проблем, надаючи світу рис планетарного суб'єкту.

Підхід, запропонований Г.Ф. Тревертоном і С.Г. Джонсом, передбачає поділ недержавних акторів міжкраїнового взаємовпливу на шість типів (табл. 1).

Перший тип включає корпорації, потужність яких може бути виміряна у фінансових ресурсах, людському капіталі, технології та інформації. Держави обмежують владу корпорацій шляхом здійснення нормативного контролю над ними.

Другий тип включає неурядові організації та громадянське суспільство, потужність якого може бути виміряна шляхом вивчення їх впливу на еліту, думку мас і громадянську позицію. Тим не менше, вони обмежені в частині того, що більшість з них не може реалізовувати власної політики, а лише відстоювати її ідеали.

Третій тип міжнародних організацій (Світовий Банк, МВФ, СОТ і ООН). Спосіб здійснення влади для деяких з цих організацій, як Світовий банк і МВФ, включає виділення урядових і приватних фінансових потоків. Засоби влади дещо відрізняються для організацій, як СОТ і ООН, які намагаються досягти консенсусу між держав-

Таблиця 1. Види недержавних структур за підходом Г.Ф. Тревертона і С.Г. Джонса

Тип	Варіанти дії	Заходи	Обмеження
Приватні кооперації	Проведення операцій на ринку	Прибуток, доля на ринку	Держави все ще мають нормативний вплив
Недержавні організації та цивільне суспільство	Надання інформації та допомога	Появи ЗМІ, ресурси	Одиничність організацій; неможливість вести власну політику, тільки захист
Міжнародні організації	Акумуляція коштів, надання сигналів про інвестиційні можливості	Ресурси, паї	Незначний вплив на потужні країни
Регіональні економічні об'єднання	Економічне зростання за рахунок торгівлі	Пай, обсяг торгівлі	Держави, як і раніше, зберігають первинну економічну владу
Терористичні угруповання і злочинні картелі	Використовують терор, займаються незаконною діяльністю	Ресурси, паї, глобальні досягнення	Асиметрія влади порівняно з державами
Віртуальні мережі	Вплив на ідеї та думки користувачів	Відвідування веб-сайтів	Немає військ і важкої сили

ними колективними діями, змінами в політиці та статусом-кво.

Четвертий тип охоплює регіональні економічні асоціації, як Асоціація Південно-Східної Азії (АСЕАН) і ЄС. Ці групи здійснюють владу, визначивши доступ до ринків і працюють з метою досягнення консенсусу для державних дій.

П'ятий тип недержавних суб'єктів включає в себе терористичні угруповання і злочинні картелі. Ці суб'єкти можуть володіти істотною асиметричністю влади залежно від їхньої готовності використовувати насильство, заохочують корупцію і впливають на політику.

Шостий тип охоплює віртуальні мережі, зачіпаючи феномен економічної інформаційної війни, яка виступає похідним від поєднання інформаційної та економічної воєн. Водночас існують також і гібридні організації, наприклад, Міжнародна організація із Стандартизації, яка розробляє стандарти для компаній та урядів, об'єднує держави, неурядові організації і приватні компанії. Спираючись на окреслений підхід авторів, можемо припустити неможливість обопільного врахування економічних інтересів усіх сторін взаємодії, що зводить на нівець прагнення віднайти їхній баланс.

Група сімки є такою модифікацією міждержавної співпраці, яка уособлює певний проміжний варіант міждержавного діалогу, що не елімінує примат держави у прийнятті рішень, глобальних за своїми наслідками, перед міццю наднаціональної інституції. З іншого боку, ринки, продукуючи небезпеку втрати стабільності, загострюють існуючі внутрішні проблеми всередині кожної з країн. Останні, реагуючи кожна у власний спосіб на спільні виклики, опиняються в ситуації необхідності реагування в заздалегідь визначеній манері. Водночас аналіз виконання рішень, прийнятих на самітах, головним чином, щодо інфляції, безробіття, економічного зростання, фіскальної незбалансованості, відсоткових ставок, обмінних курсів і енергетичної політики, виявився незначним. Отже, уряд держави опиняється в тріаді залежності: ринок — інституція — неформальні об'єднання.

Ключовими принципами, на яких має базуватися сучасна модель інституціоналізації глобального економічного розвитку, є: гнучкість інституційної структури, тобто формування оперативної економічної системи, здатної своєчасно делегувати необхідні повноваження на рівень найбільш ефективного рішення проблеми,

Рис. 1. Суб'єктна диспозиція глобального управління

Таблиця 2. Задачі Великої двадцятки для досягнення стійкого інклюзивного зростання

Задача	Опис	Можливість досягнення
1	2	3
Фінансове регулювання	Створення нової загальної регуляторної бази фінансових ринків	Країни Групи 20 не роблять кроків у напрямку зближення фінансової регуляції
Міжнародна фінансова архітектура	Створення наднаціональних органів регулювання фінансових ринків	Дана функція покладена на МВФ, країни Групи 20 окремо не вживають рішучих заходів; країни оголосили про підтримку реформування системи квот
Міжнародне оподаткування	Покращення міжнародної системи оподаткування	Країни підтримують проекти з підвищення співпраці між податковими органами різних країн, проте переважно система побудована на двосторонніх угодах
Боротьба з корупцією	Зменшення корупції у світі	Переважають усні заяви про боротьбу з корупцією; Група 20 покладається на інші міжнародні організації з даного питання
Співробітництво у питаннях макроекономічної політики	Необхідність аналізу взаємного впливу заходів державної політики	Малоймовірно, що країни Групи 20 поступляться своїм економічним суверенітетом для взаємного узгодження економічної політики
Інвестиції	Покращення інвестиційного клімату, боротьба з дисбалансами у сфері інвестицій	Дані питання регулюються країнами у режимі двосторонніх угод, ситуація навряд чи зміниться до багатостороннього регулювання
Зайнятість	Підвищення зайнятості та покращення умов праці	Існують позитивні тенденції щодо зменшення безробіття
Торгівля	Досягти передкризових темпів зростання торгівлі	Країни спираються на СОТ у цьому питанні; темпи зростання торгівлі збільшилися у останні роки, проте нерівномірно
Розвиток	Покращення інфраструктури, зменшення дисбалансів, допомога бідним країнам тощо	Переважно відбувається реалізація проектів з розвитку всередині країн; також має місце допомога найменш розвиненим країнам
Енергетика	Покращити енергозбереження та доступ до енергоресурсів	Запровадження «Плану енергоефективності Групи 20» та перевірки його виконання
Зміна клімату	Фінансування збереження навколишнього середовища та боротьби зі зміною клімату	Група 20 покладає сподівання на впровадження Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй зі зміни клімату

Джерело: укладено авторами.

адекватно реагувати на глобальні загрози і залучити експертів; професійна автономність суб'єктів прийняття рішень, перешкоджання будь-якому тиску різних груп впливу, зокрема неформальних; мережевий характер організаційної структури як найбільш сприятливий для підтримки комплексності і системності прийняття рішень на різних рівнях.

Дискусії в рамках "Групи двадцяти" концентруються в основному на таких областях, як: впровадження міжнародних стандартів та кодексів у фінансовій сфері; вироблення способів запобігання та подолання фінансових криз, максимізації позитивних і мінімізації негативних наслідків глобалізації; боротьбі з фінансуванням тероризму. В останні роки порядок денний Групи розширився за рахунок проблематики сприяння міжнародному розвитку, лібералізації торгівлі, підвищення стійкості ринків капіталу, діяльності суверенних фондів добробуту. Це дозволяє G 20 відігравати визначну роль у вирішенні питань сталого розвитку. Більше того, зустріч двадцяти передових країн створює можливість більш оперативної та скоординованої дії держав у відповідь на загрозу інклюзивному розвитку чи прогресу.

Утім, асиметрія лежить в серці політики взаємозалежності, тому що маніпулювання асиметріями взаємозалежності може бути інструментом отримання нових джерел влади в міжнародній політиці. Так, наприклад, у межах Групи двадцяти виокремлюється щонайменше сім "ліній розлому" між її учасниками: "профіцитні" країни проти "дефіцитних"; "маніпулятори" проти тих, ким "маніпулюють"; "ригористи" проти "марнотратників"; демократи проти авторитаріїв; Захід проти інших; "інтернаціоналісти" і "захисники суверенітету"; великі держави проти малих країн.

Хоча цілі Групи 20 стосовно стійкого інклюзивного зростання змінюються щороку із зміною головуючої

країни, їх можна узагальнити у такі групи: 1) зміцнення глобального відновлення; 2) підвищення стійкості до потрясінь; 3) підтримка стійкого розвитку (табл. 2).

У рамках Групи 20 існує Mutual Assessment Process (процес взаємної оцінки), покликаний для аналізу досягнень Групи 20. Втім, останній є радше органом для досягнення домовленостей, а не активним реалізатором проектів із досягнення стійкого розвитку. Аналіз порядку денного саміту Групи 20 (табл. 3) свідчить про позиціонування G20 як ключового форуму в рамках міжнародного економічного співробітництва.

Відновлення економіки як відповідь на "нову норму" в якості ключового імперативу було прийнято в рамках Угоди "Framework for Strong, Sustainable and Balanced Growth", а домовленість реформувати глобальні фінансові інститути, зокрема МВФ та СБ свідчить про визнання необхідності реінституціоналізації світової економіки. Крім того, на всіх самітах Групи Двадцяти робиться акцент на тому, що основа сталого росту та підвищення добробуту — це відкрита світова економічна система, що базується на ринкових принципах, ефективному регулюванні, інклюзивності, надійних міжнародних інститутах, тісному співробітництві, спільних діях та колективній відповідальності G20.

Окреслене дозволяє стверджувати, що держава як базова управлінська підсистема зіштовхнулася з принципово новою парадигмою:

— по-перше, держава все більше втрачає змогу ефективного застосування таких традиційних важелів макроекономічного регулювання, як імпорتنі бар'єри й експортні субсидії, курс національної валюти і ставка рефінансування центрального банку;

— по-друге, окремі економічні процеси, особливо у валютно-кредитній системі вже не підпадають під державне регулювання;

Таблиця 3. Аналіз порядку денного саміту G20 (2008 – 2016 рр.)

Дата/Місце проведення	Ключові завдання
1	2
14-15.11.2008 Вашингтон	Посилення фінансового регулювання, домовленість про реалізацію 47 положень плану дій для покращення фінансового регулювання в середньостроковій перспективі
2.04.2009 Лондон	Координація стимулюючих фінансових і монетарних заходів обсягом 1.1 трлн доларів, покликаних попередити розгортання глобальної депресії, домовленість про виділення додаткових ресурсів МВФ та міжнародним банкам розвитку для подолання фінансової кризи, рішення про заснування Ради Фінансової Стабільності
24-2.09.2009 Пітсбург (США)	Рішення призначити G20 ключовим форумом у рамках міжнародного економічного співробітництва , домовленість діяти спільно, щоб підтримати відновлення економіки в рамках Угоди «Framework for Strong, Sustainable and Balanced Growth» та одночасно проводити спільну оцінку вжитих заходів (Mutual Assessment Process), домовленість реформувати глобальні фінансові інститути, зокрема МВФ та СБ
26-27.06.2010 Торонто	Необхідність проведення фінансової консолідації, домовленість, що розвинені країни G20 скоротять дефіцити бюджету принаймні вдвічі до 2013 року та стабілізують або зменшать рівень державного боргу до 2016 року, разом з тим усі країни G20 зобов'язуються проводити структурні реформи, щоб збалансувати та зміцнити економічне зростання, домовленість завершити роботу в рамках Базельського Комітету з Банківського Нагляду (Basel Committee on Banking Supervision) щодо вироблення нового режиму управління банківським капіталом та ліквідністю до саміту 2011 року, підтвердили необхідність успішного завершення Дохійського Раунду, відзначили виконання зобов'язання про виділення 350 млрд доларів на докапіталізацію міжнародних банків розвитку
10-11.11.2010 Сеул	Домовленість розробити керівництво з подолання дисбалансів поточного рахунку, завершити реформу розрахунку квоти в МВФ та реформу управління МВФ, ініціювали план розвитку G20 та дали початок Сеульському Консенсусу Seoul Development Consensus for Shared Growth
3-4.11.2011 Канни	Розробка Каннського Плану Дій з забезпечення зростання і створення робочих місць, домовленість посилити роль СОТ шляхом проведення додаткових та паралельних міжнародних торговельних перемовин, що виходили б за межі Дохійського раунду, прийняття плану дій з підтримки розвитку та поглиблення національних ринків облігацій
18-19.05.2012 Лос Кабос (Мексика)	Розробка заходів, які кожен член G20 зобов'язується вжити, щоб зміцнити попит, економічне зростання, довіру до фінансової системи та фінансову стабільність, підтвердження зобов'язання збільшити ресурси МВФ на 456 млрд доларів та впровадити нову формулу розрахунку квоти в МВФ (від 2010) і новий механізм управління МВФ та надалі впроваджувати план дій щодо забезпечення продовольчої безпеки, інклюзивних фінансових ринків, сталого розвитку та зеленого економічного зростання
5-6.09.2013 Санкт-Петербург	Петербурзький План Дій, що має на меті забезпечення міцного, стійкого і збалансованого економічного росту, та проведення оцінки виконання (Accountability Assessment) попередньо взятих зобов'язань, проведення реформи фінансового регулювання та реформи МВФ. Підтвердження того, що основа сталого росту та підвищення добробуту – це відкрита світова економічна система, що базується на ринкових принципах, ефективному регулюванні, інклюзивності, надійних міжнародних інститутах, тісному співробітництві, спільних діях та колективній відповідальності G20
15-16.11.2014 Брісбен (Австралія)	Брісбенський План Дій, ціль підвищити ВВП G20 принаймні на 2% до 2018 року, підтримка Принципів G20 щодо енергетичної співпраці, Плану Дій G20 з енергоефективності, зобов'язання фіналізувати та впровадити реформу фінансового регулювання, висловлення занепокоєння щодо гуманітарних та економічних наслідків Еболі та зобов'язання боротися зі спалахами вірусу і підтримувати міжнародні заходи боротьби
4-5.09.2016 Ханчжоу (Китай)	Запровадили консенсусний пакет політик і заходів, підтримали план дій G20 щодо більш стійкої міжнародної фінансової архітектури, робота над завершенням 15 загального перегляду квот та розробка нової формули розрахунку квот в МВФ до саміту 2017 року, відзначили включення юаню до кошику валют СПЗ з 1.10.2016. Посилення уваги до становлення нової інформаційної і технологічної ери і розробка Плану дій G20 «New Industrial Revolution Action Plan» та Ініціативи G20 «Digital Economy Development and Cooperation Initiative»

Джерело: укладено автором.

— по-третє, вперше в історії державний суверенітет не гарантує змоги урядові здійснювати на власній території повний контроль над економікою та іншими сферами суспільного життя, який виключає будь-який ззовні;

— по-четверте, найголовнішим результатом ХХ століття стало становлення техносфери як штучного середовища життєдіяльності людини, яка створює передумови до розвитку нових глобально взаємопов'язаних видів і типів діяльності у всіх сферах економіки, науки, культури, та акумулює необхідні для її потреб фінансові потоки, залучає організаційні структури, не зупиняючись перед державними кордонами, перетворює традиційні проблеми розвитку в глобальні і породжує нові.

ВИСНОВКИ

Неозалежність як процес міждержавної взаємодії, що базується на якісно нових засадах взаємозалежності країн Центру і Периферії внаслідок зростаючої транснаціоналізації світової економіки та інституційного тиску на національний економічний суверенітет, висуває на порядок денний пошук шляхів подолання проблеми не-

рівномірності розвитку і загострює комплекс залежностей: технологічної, фінансової, інформаційної внаслідок існуючих ресурсних, сировинних і структурних міжкраїнових асиметрій. Розв'язанню вищезазначених суперечностей сприятиме:

1) створення інституту глобального економічного управління, метою якого стане вирішення колективних глобальних цілей (подолання глобальних дисбалансів і нерівномірностей економічного розвитку, контроль над експансією монополій, деконцентрація технологічних ресурсів);

2) трансформація інституціонального каркасу міжнародних організацій, де виокремлено такі актори генерування відносин залежності (структурної залежності — МВФ, ЮНІДО, МБРР, МАР, ФАО; технологічної залежності — ВОІВ, ЮНІДО, МБРР, ЮНКТАД, ПРООН, ФАО, ОЕСР; торговельної залежності — СОТ, ЮНКТАД, ОЕСР; фінансової й інвестиційної залежності — МВФ, МБРР, МАР, МФК, БАГІ, ЮНКТАД, ОЕСР);

3) поглиблення міжнародного економічного співробітництва в межах інтеграційних об'єднань з боку країн — членів у частині гармонізації сповідуваних ними політик та їх подальшої комунітаризації (фіскальної,

бюджетної, банківської, соціальної), що сприятиме зменшенню дивергентних процесів та відносин асиметричної залежності між його учасниками й закладання підвалин до реалізації сценаріїв гнучкої інтеграції, що дозволить підвищити стійкість й адаптивність угруповання перед трансформаційними викликами сучасного етапу глобалізації;

4) створення національних агенцій розвитку, що здійснювали б жорсткий менеджмент рекомендованих країнам стабілізаційних й структурних програм для мінімізації побічних негативних наслідків імплементації останніх внаслідок загострення відносин боргової, фінансової, інвестиційної та інших залежностей.

Література:

1. Колодко Г.В. Глобалізація, трансформація, кризи — что дальше? / Г.В. Колодко. Вводная глава Р.С. Гринберга. — М.: Магістр, 2012. — 176 с.

2. Арезки Р. "Новая норма" для рынка нефти [Электронный ресурс] / Р. Арезки, А. Мацумото. — Режим доступа: <https://www.imf.org/external/russian/np/blog/2016/102716r.pdf>

3. Мозиас П. Экономика Китая: погружение в новую нормальность / П. Мозиас // Вопросы экономики. — 2015. — № 5. — С. 134—158.

4. El-Erian M.A. Navigation the new normal in industrial countries [Electronic resource] / M.A. El-Erian. — Washington, DC: Per Jacobsson Foundation, 2010. — Mode of access: <http://www.perjacobsson.org/lectures/101010.pdf>

5. Piketty Th. Capital in the twenty-first century / Th. Piketty. — Cambridge, MA and London: Harvard University Press, 2014. — 800 p.

6. Gagnon E. Understanding the New Normal: The Role of Demographics [Electronic resource] / E.Gagnon, B.K. Johannsen, D. Lopez-Salido. — Mode of access: <https://www.federalreserve.gov/econresdata/feds/2016/files/2016080pap.pdf>

7. Green F. China's "new normal": structural change, better growth, and peak emissions [Electronic resource] / F. Green, N. Stern. — Mode of access: http://www.lse.ac.uk/GranthamInstitute/wp-content/uploads/2015/06/China_new_normal_web1.pdf

8. Hoekman B. The Global Trade Slowdown: A New Normal? [Electronic resource] / B. Hoekman. — Mode of access: http://voxeu.org/sites/default/files/file/Global%20Trade%20Slowdown_nocover.pdf

9. Drezner D.W. Who rules? The regulation of globalization [Electronic resource] / D.W. Drezner — Mode of access: <http://www.danieldrezner.com/research/whorules.pdf>

10. Claessens S. The Regulatory Responses to the Global Financial Crisis: Some Uncomfortable Questions [Electronic resource] / S. Claessens, L. Kodres. — Mode of access: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2014/wp1446.pdf>

11. Roubini N. MBA Lectures in Macroeconomics [Electronic resource] / N. Roubini, D. Backus. — Mode of access: <http://aviation.itu.edu.tr/%5Cimg%5Caviation%5Cdatafiles/Lecture%20Notes/Aviation%20Economics%20and%20Financial%20Analysis%2020152016/Readings/Module%2015/Nou->

[riel%20Roubini%20and%20David%20Backus%20Macroeconomics%20for%20MBAs.pdf](http://aviation.itu.edu.tr/%5Cimg%5Caviation%5Cdatafiles/Lecture%20Notes/Aviation%20Economics%20and%20Financial%20Analysis%2020152016/Readings/Module%2015/Nou-riel%20Roubini%20and%20David%20Backus%20Macroeconomics%20for%20MBAs.pdf)

12. Bremmer I. A G-Zero World: The New Economic Club Will Produce Conflict, Not Cooperation [Electronic resource] / I. Bremmer, N. Roubini. — Mode of access: <http://www.worldpolicy.org/sites/default/files/uploaded/image/Bremmer%20and%20Roubini%20-%20G-Zero%20World.pdf>

References:

1. Kolodko, G.V. (2012), Globalizacija, transformacija, krizi — chto dal'she? [Globalization, transformation, crisis — what next?], Magistr, Moskva, Rossiya.

2. Arezki, R. and Macumoto, P. (2016), "New norm" for the oil market", [Online], available at: <https://www.imf.org/external/russian/np/blog/2016/102716r.pdf> (Accessed 20 April 2017).

3. Mozias, P. (2015), "China's economy: immersion in the new normality", *Voprosy jekonomiki*, vol. 5, pp. 134—158.

4. El-Erian, M. A. (2010), *Navigation the new normal in industrial countries*, Per Jacobsson Foundation, Washington, DC, USA.

5. Piketty, Th. (2014), *Capital in the twenty-first century*, Harvard University Press, Cambridge, MA and London, UK.

6. Gagnon, E., Johannsen, B. K. and Lopez-Salido, D. (2016), "Understanding the New Normal: The Role of Demographics", [Online], available at: <https://www.federalreserve.gov/econresdata/feds/2016/files/2016080pap.pdf> (Accessed 22 April 2017).

7. Green, F. and Stern, N. (2015), "China's "new normal": structural change, better growth, and peak emissions", [Online], available at: http://www.lse.ac.uk/GranthamInstitute/wp-content/uploads/2015/06/China_new_normal_web1.pdf (Accessed 22 April 2017).

8. Hoekman, B. (2015), "The Global Trade Slowdown: A New Normal?", [Online], available at: http://voxeu.org/sites/default/files/file/Global%20Trade%20Slowdown_nocover.pdf (Accessed 23 April 2017).

9. Drezner, D.W. (2002), "Who rules? The regulation of globalization", [Online], available at: <http://www.danieldrezner.com/research/whorules.pdf> (Accessed 23 April 2017).

10. Claessens, S. and Kodres, L. "The Regulatory Responses to the Global Financial Crisis: Some Uncomfortable Questions", [Online], available at: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2014/wp1446.pdf> (Accessed 24 April 2017).

11. Roubini, N. and Backus, D (1998), "MBA Lectures in Macroeconomics", [Online], available at: [http://aviation.itu.edu.tr/%5Cimg%5Caviation%5Cdatafiles/Lecture%20Notes/Aviation%20Economics%20and%20Financial%20Analysis%2020152016/Readings/Module%2015/Nou-](http://aviation.itu.edu.tr/%5Cimg%5Caviation%5Cdatafiles/Lecture%20Notes/Aviation%20Economics%20and%20Financial%20Analysis%2020152016/Readings/Module%2015/Nouriel%20Roubini%20and%20David%20Backus%20Macroeconomics%20for%20MBAs.pdf)

12. Bremmer, I. and Roubini, N. (2011), "A G-Zero World: The New Economic Club Will Produce Conflict, Not Cooperation", [Online], available at: <http://www.worldpolicy.org/sites/default/files/uploaded/image/Bremmer%20and%20Roubini%20-%20G-Zero%20World.pdf> (Accessed 25 April 2017).

Стаття надійшла до редакції 25.04.2017 р.